

Udflugten gik til Hopsø på Nordals af Bjarne Nielsen

Mit nye job giver godt nok ikke mange muligheder for at komme ud at kigge på fugle til hverdag. Men ok, så må weekenderne jo bare holde for.

Lørdag den 1. november (2008) ville jeg egentlig have kigget nærmere på en af de rigtig gode, nye lokaliteter i mit lokalområde, Mjels Sø, men i sidste øjeblik blev køreplanen ændret, og strandengene ved Hopsø blev i stedet mit mål.

Solen stråler over de sorte heste
D. 16. november 2007

Hopsø

Hopsø er en supergod lokalitet, der indeholder alle de samme fremragende egenskaber som f.eks. Tontoft Nakke : ...der er både strandeng, rørskov, søer, bæk, småskove og afgræssede marker. Ligesom ved "Nakken" er der også mulighed for at havobse, hvis der en sjælden gang ikke skulle være nogle fugle på de andre biotoper. Men så har Hopsø den kæmpefordel i forhold til Nakken og andre mere bynære strandlokaliteter, at det er yderst sjældent, at der forekommer løse hunde !! De eneste "løse" dyr, man render på ved Hopsø, er "de sorte heste", af hvilke 3-4 græsser på den vestlige eng, medens en mindre flok jersey-køer holder til på den østlige eng.

De sorte heste i morgendis, d. 27. september 2008

Ved 9 ud af 10 besøg har man hele området for sig selv. Er man "uheldig", kommer der måske en enkelt jogger eller et par "turtelduer", der går en tur hånd-i-hånd langs stranden.

Lokaliteten er slet ikke så overrendt som f.eks. Nakken, hvor man aldrig oplever en dag uden adskillige løse hunde, der blæser rundt på strandene, eller bilister der absolut skal holde med havudsyn tæt ved obs-posten, medens de afspiller dansk-top musik for åbne døre samtidig med at de inhallerer en grøn Cecil og nedsvælger en Classic Royal.

Fuglene

Variationen i Hopsø's biotoper kan med al tydelighed aflæses i en liste over nogle af de arter, der i tidens løb har vist sig for mig. Listen indeholder bl.a. både *Rød-* og *Sortstrubet lom*, *Fløjsand*, *Fiskeørn*, *Duehøg*, *Vandrikse*, *Klyde* (stor sjældenhed på Als), *Lille præstekrave*, *Dværgryle*, *Storkjove*, *Dværgmåge*, *Dværgterne*, *Isfugl*, *Sortstrubet bynkefugl*, *Græshoppesanger*, *Skægmejse* (ynglefugl), *Korttået træløber*, *Rødrygget* og *Stor tornskade*, *Lille korsnæb* og ikke mindst det måske eneste par ynglende *Bomlærke* på Als.

På nær korsnæbbene har alle disse arter været rastende og/eller fouragerende på eller ved lokaliteten.

Dagens tur

Allerede ved ankomsten ad Hopsømadevej viser det sig, at vandstanden på stranden er ualmindeligt høj denne dag. Jeg går pr. automatik ud fra, at det skyldes højvande i Lillebælt. Den normalt flere meter brede strand er nemlig på det nærmeste fraværende - vandet står helt op til vejen !

En af de første fugle, der viser sig for mig, bekræfter den usædvanligt høje vandstand. En *Isfugl* sidder på en hegnspæl, hvorfra den styrtdykker ned i vandet på engen !?!?!

Da jeg lister mig nærmere for at "skyde" Isfuglen, stryger den afsted langs rørskovens og forsvinder for en stund. Jeg nåede dog at få et par dogme-billeder, der godt nok ikke er særlig skarpe, men de kan da dokumentere den usædvanlige situation. Da jeg nogle timer senere vendte tilbage efter en tur om langs stranden, havde Isfuglen atter indtaget sin plads på pælen.

Knap er Isfuglen smuttet ud af synsfeltet, før en anden fugl overtager min opmærksomhed. En *Mørkbuget knortegås* kommer ind fra havet og går ned på stranden.

Samme scenarium : ...jeg lister mig nærmere, gåsen vralter ud på lidt større afstand, adskillige dogme-skud, og atter må jeg opgive at få et rigtig godt billede af kræet. Til min undskyldning må det siges, at selvom det var fint vejr, så skrantede det seriøst med lyset. Der var slet ikke sol nok til kunne få nogle optimale skud. Derfor fik jeg også for denne art kun dogme-billeder, der dog dokumenterer gåsens tilstedeværelse på engen. Den blev der i vel det meste af en time, hvor den traskede rundt mellem tuerne og øjensynligt fandt sig en godbid i ny og næ.

Efter mødet med disse to fugle fik jeg endelig parkeret min cykel, låste den fast til affaldsstativet og kunne derefter uden risiko forlade den og begive mig om langs stranden. Allerførst tjekkede jeg dog, om der lå noget interessant på havet. En del måger i vest, en lang bræmme af *Ederfugl* - anslået omkring 500 stk. - fouragerede et stykke ude, 6 *Toppede skalleslugere* trak lavt vestover og blev efterfulgt af efterårets første *Havlit*. Når denne lille, yderst smukke and viser sig, er det for alvor blevet efterår, i sommerhalvåret ses den aldrig ved de alsiske kyster.

6-7 *Toppede lappedykkere* i deres afdæmpede, lyse vinterdragter fouragerede tæt under kyster, medens en *Hvinandrik* trak længere ud over havet.

Kort efter sås en flok ænder langt til havs. I teleskopet kunne flokken bestemmes til 9 **Knarænder**, der i samlet flok var på vej mod vest.

Da jeg gik om langs stranden, tænkte jeg, at en Knortegås var da meget fint, men det kunne nu være endnu bedre, hvis der kom et kanontræk af Bramgæs. Det er det rette tidspunkt, og vejret er vist næsten optimalt med svag vind, høj himmel og næsten vinteragtig temperatur. Indtil nu havde jeg dog ikke set nogen Bramgæs, kun 3 **Grågæs** der fløj rundt over lokaliteten og 3 ubestemte gæs, der trak mod vest helt ude i den flimrende horisont over havet.

Ved det første sommerhus, hvor der er en rigtig god udsigt over en af engene, kom en enkelt våge kredsende hen over mit hovede. Det var en **Fjeldvåge**. Som det ses af billedet var den hvide overhale med mørkt endebånd meget tydelig. Resten af kroppen var ikke helt typisk, det var en af de meget mørke Fjeldvåger. Samtidig fandt jeg i kikkerten 7 **Musvåger**, der trak mod sydvest et godt stykke sydpå. Og pludselig - ovenover Musvågerne - kom så det første "rigtige" træk af gæs. Omkring 130 **Bramgæs** i en stor, bølgende linie gled i pæn højde vestover formodentlig på vej mod sit vinterkvarter i marsken.

I de næste par timer kom der flok på flok af Bramgæs, der heldigvis er meget flinke til at gøre opmærksom på sig selv, når de er på træk. Nogen har skrevet om Bramgæssenes stemmer, at det lyder som en flok små hunde, der gør. Hmm, måske, men faktum er, at de ihvertfald er meget snakkende undervejs.

Flokkene, der kom, var af meget blandet størrelse, der var alt fra 15 til omkring 180 gæs pr. flok. Det er et virkelig fantastisk flot syn, når der kommer mange gæs sammen, for så flyver de i flere rækker, der bugter sig frem og tilbage, ind over hinanden, smelter sammen, for igen at skilles ad. De ca. 1.100 Bramgæs, der kom i løbet af dagen, fik følgeskab af det meste af 200 **Grågæs**, der enten kom i små flokke eller udgjorde en del af Bramgæssenes rækker.

På den østligste eng var der også en solo-gås. En **Bramgås** lå helt for sig selv i læ bag en lille tue. Den gjorde ikke det store væsen af sig men hver gang, der trak en flok artsfæller over himlen, rejste den hovedet og "gøede" op imod flokken. "Den er nok anskudt eller skadet på anden måde", tænkte jeg, men efter ca. en halv time bag tuen, lettede den pludselig og begav sig mod vest, lavt over stranden. Ca. et kvarter efter kom den tilbage igen. Den gik dog ikke ned igen på engen men fortsatte østover - muligvis for at gøre sit næste stop ca. 1 km derfra, på engene ved Tontoft Nakke ???

Til at udfylde pauserne imellem flokkene af gæs havde jeg en mindre flok på omkring 10 **Stillitser**, der fouragerede på visne Tidsler og andre ukrudtsplanter lige ved siden af det sommerhus, hvor

jeg stod lidt i læ for den kolde sydøst-vind. Denne lille, særdeles smukke "røver" med det røde ansigt har altid været og vil altid forblive en af mine absolutte favoritter blandt fuglene.

I kanten af den oversvømmede eng lige bag den rastende Bramgås gik to **Almindelige rylere**, der blev dagens eneste vadefugle. De skiftevis fouragerede og hvilede sig med hovedet under vingerne. Sidst på min tur var rylerne flyttet til den vestlige eng, hvor de fouragerede flittigt sammen med en flok **Stær**.

Efterhånden gik der længere tid mellem flokkene af Bramgæs, så jeg begav mig på vej tilbage mod min cykel. Jeg nåede dog ikke mange meter, før dagens største overraskelse dukkede frem. To **Landsvaler** afpatruljerede stranden og stien for at se, om de kunne finde noget spiseligt på dette for deres vedkommende meget fremskredne tidspunkt på året. En hurtig granskning af "de små grå" bringer ikke nogen erindring frem om, at jeg før har set Landsvaler i november. Det var faktisk en lidt underlig oplevelse, for Landsvaler forbindes normalt ikke med kolde østenvinde, gråvej, frostgrader og dis, men derimod med sommer, sol, varme og sværmende insekter. Men bortset fra det, var det nu fedt at opleve dem en sidste gang i år.

Som tidligere nævnt, var Isfuglen tilbage på sin pind eller rettere sagt hegnspæl, da jeg returnerede til den vestlige eng. Så som en perfekt afslutning på en noget nær perfekt dag på lokaliteten, fik man lov til at nyde "diamanten" i vor fugleverden, medens den forsøgte at finde noget spiseligt i engens vand.

Derefter var det bare op på jernhesten, de 6-8 km hjemad til den varme stue, uploade de tagne billeder og indtaste observationerne i DOFbasen - og endnu en god dag i den pragtfulde nordalsiske natur var fuldbragt !!